

zeven perspectieven

Dit jaar prijkt er tijdelijk een nieuw logo op de cover ter ere van het 65-jarig bestaan van de Zoogdierverseniging. In dit nummer besteden we extra aandacht aan het jubileum. Want wat heeft de Zoogdierverseniging in de jaren bijgedragen aan de kennis en bescherming van zoogdieren? En op welke wijze heeft het mensen betrokken bij het realiseren van haar doelstellingen? We vroegen het zeven mensen die op geheel eigen wijze in aanraking kwamen met de Zoogdierverseniging: de terreinbeheerder, het bestuurslid, het nieuwste lid, de opdrachtgever, de stagiair, de vrijwilliger en de onderzoeker.

Onder redactie van Sander Bouwens

De terreinbeheerder Annemieke Ouwehand

Zo lang als ik me kan herinneren ben ik al bezig met de natuur. Mijn eerste liefde, als vijfjarige, waren de kikkers. Het gebrek aan zoogdieren van die eerste jaren heb ik inmiddels wel goedgemaakt. Als boswachter ecologie bij Natuurmonumenten Twente houd ik me met alle planten- en diergroepen bezig, regelmatig heb ik een mooie ontmoeting met vleermuis, egel of muis.

Wat heeft de Zoogdierverseniging de afgelopen jaren voor het beheer van wilde zoogdieren betekend?

Wat ik mooi vind aan de Zoogdierverseniging is dat kennis en kunde niet alleen

wordt gehaald bij "de geleerden". Mensen die vanuit hun passie met zoogdieren bezig zijn, krijgen evengoed een stem. Door het aanbieden van workshops en cursussen en mogelijkheid tot deelname aan een werkgroep, neemt het deskundigennetwerk toe. Dat komt de bescherming van zoogdieren ten goede.

Samenwerking met het CBS heeft volgens mij veel nieuwe inzichten opgeleverd over de "gaten" in de kennis van soorten. Dat er dan alternatieve onderzoeksmethodes worden bedacht om die gaten te dichten is spannend. Het pure feit van de aanwezigheid van langjarige reeksen met waarnemingen, dat biedt een grote meerwaarde aan een heldere boodschap. Voeg daarbij mooie publicaties en het grote vrijwilligersnetwerk, dan ben je een heel eind op weg.

Annemieke draagt zorg voor Twentse gebieden van Natuurmonumenten

Wat wil je de jarige Zoogdierverseniging meegeven voor de komende 65 jaar?

Ik wens de Zoogdierverseniging veel wijsheid toe in het spanningsveld tussen het beleefbaar maken van zoogdieren enerzijds, en het beschermen ervan anderzijds. Hoe ver ga je voor een mooie beleving? Ook wens ik de Zoogdierverseniging lef, lef om in voorkomende gevallen met de vuist op tafel te slaan om een standpunt te verdedigen tegen de stroom in.

Het bestuurslid Jan Buys

Ik ben sinds eind jaren 80 intensief bezig met zoogdieren: zowel onderzoek als bescherming en zowel in het veld als organi-

Tussen alle zoogdieractiviteiten door geniet Jan van kampeerrust.

satorisch. De afgelopen zes jaar ben ik secretaris in het bestuur van de Zoogdierverseniging.

Wat heeft de Zoogdierverseniging de afgelopen jaren voor jou betekend?

Voor mijn activiteiten in het veld is de

Zoogdierverseniging het kader en vehikel. Ik vind het leuk om zoogdieren op te zoeken, te onderzoeken en er aan bij te dragen dat ze een goede plek hebben in ons intensief bewoond en beoerd landje. Door dat binnen het kader van de Zoogdierverseniging (en andere organisaties als het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg) te doen kan er meer en is het resultaat beter. Daarnaast is het erg belangrijk dat alle mensen die eenzelfde drive hebben goed met elkaar optrekken, waar een vereniging cruciaal in is.

Wat wil je de jarige Zoogdierverseniging meegeven voor de komende 65 jaar?

Zoogdieronderzoekers en -beschermers zijn stevige types. Dat is logisch, want het is geen makkelijke en vooral diverse soortgroep. De kunst is die stevigheid in de samenwerking een beetje op de achtergrond te houden. De overeenkomsten zijn veel groter dan de verschillen. Zorg dat je als vereniging voorop loopt in bescherming en onderzoek maar nog meer: zorg dat je de verbinding vormt tussen alle mensen die vrijwillig en/of professioneel zoogdieren onderzoeken en/of beschermen.

Het nieuwste lid Wilber Thus

Ik ben 33 jaar geleden geboren op het plateland onder de rook van Doetinchem. Als kind was ik veel in onze grote tuin waar elke avond wel een egel of ander dier op bezoek kwam en de vleermuizen 'dansten' in de lucht.. In 2011 heb ik me aangesloten bij de lokale Zoogdierwerkgroep van het IVN De Oude IJsselstreek. Ook ben ik bestuurslid van de mooie stichting Buur maakt Natuur.

Je bent net lid geworden van de Zoogdier-

vereniging. Wat zou je graag binnen de vereniging willen doen?

Met de lokale Zoogdierwerkgroep monitor ik elk jaar een gebied op voorkomen van zoogdieren. We doen eekhoortellingen, pluizen uilenballen en doen mee aan het ottermonitoringsproject van Calutra. Zo loop ik inmiddels in de winter twee trajecten langs de Oude IJssel op zoek naar die ene spraint. Ook ben ik bezig gegaan met de vleermuis zoldertelling en tellingen in winterkwartieren. Dit deed me besluiten om lid te worden van de VleGel en ook van de Zoogdierverseniging. Wat zou ik graag willen doen? Vooral op de hoogte blijven van zoogdiernieuws, onderzoek, meer leren en eventueel deelname aan nieuwe projecten.

Wat wil je de jarige Zoogdierverseniging meegeven voor de komende 65 jaar?

Mensen weten vaak niet dat zij hun woning, tuin of bedrijf delen met andere dieren en dan gaat het snel fout. Daarom is mede de zoogdierverseniging voor het begrip hebben van zoogdieren en het behoud belangrijk. Nog steeds staat natuur onder druk door ruimtelijke ingrepen. Ik zou julie mee willen geven om door te gaan met het goede werk. Betrek vrijwilligers actief, school ze en steun vrijwilligers waar nodig met hun vraagstukken. Samen kun je veel bereiken en heb je een groot netwerk.

De opdrachtgever Ruud Bink, WOT- programma- coördinator NEM, Wageningen Environmental Research

Mijn ouders zetten mij als baby in de kinderwagen buiten neer. Ik werd er rustig van en was altijd nieuwsgierig aan het rondkijken. Ergens toen is mijn liefde voor natuur ontstaan. Bijna logischerwijs ben ik

Via monitoringwerk kwam Wilber in aanraking met de Zoogdierverseniging.

Ruud op zijn werkplek bij WER. Foto Onno Roosenschoon

biologie gaan studeren en ontdekte dat ik het nog leuker vond om in beleidskringen te werken en mijn kennis over natuur in te zetten. En nu ben ik programmacoördinator voor het Netwerk Ecologische Monitoring.

Wat heeft de Zoogdierverseniging de afgelopen jaren, middels het 'Netwerk Ecologische Monitoring' betekent voor zoogdieren in Nederland?

Namens het Ministerie van Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit geef ik monitoring-opdrachten aan het bureau van de Zoogdierverseniging en vrijwel alle andere soorten-organisaties. En daarbij gaat het niet alleen om monitoring, maar ook om het betrekken van vrijwilligers hierbij. Voor het Ministerie zeer belangrijk omdat de vele ogen en oren in het veld belangrijke en kwalitatief goede signalen opleveren over de toestand van de natuur. Zonder deze inzet lukt dat niet zo goed! Door jarenlange volhardende inspanning heeft de Zoogdierverseniging een aantal meetprogramma's om trots op te zijn; steeds beter kennen we de trends van vleermuizen, marters, muizen, bevers en otters op een landelijk of provinciaal niveau en in de Natura2000-gebieden. En dat mag nog wel verder groeien!

Wat wil je de jarige Zoogdierverseniging meegeven voor de komende 65 jaar?

Enkele jaren geleden verkeerde het bureau in zwaar weer. Op dat moment komt de vraag langs wat de waarde is van deze organisatie. Is het het waard om opdrachten te blijven geven? Het antwoord daarop is bekend en ook daardoor zie ik nu weer een

springlevende organisatie. Gelukkig mag ik wel zeggen. Persoonlijk geniet ik van de mensen en sfeer daar; ik mag er graag rondkijken! Heeft u de wilde kat al eens gezien? Beste Zoogdierverseniging en bureau ga zo door en blijf mensen betrekken en inspireren. Want dat is de krachtigste drijfveer achter natuurbewoud.

De stagiair Jari Holtrop

Gedurende de maanden april 2017 tot en met augustus 2017 heb ik stage mogen

lopen bij de Zoogdierverseniging. Tijdens deze stage, die deel uitmaakte van mijn bacheloropleiding Biologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen, heb ik onderzoek mogen doen naar de invloed van de Siberische grondeekhoorn (*Eutamias sibiricus*) op de inheemse rode eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) in Tilburg.

Hoe is je stage bij de Zoogdierverseniging bevalen? En wat heb je geleerd?

Tijdens mijn tijd bij de Zoogdierverseniging kreeg ik veel zelfstandigheid waardoor ik mijzelf echt heb kunnen ontwikkelen als onderzoeker. Doordat veel collega's interesse toonde in mijn onderzoek en hier vaak naar vroegen voelde ik mij een gewaardeerde toevoeging aan het team. Het grootste leerpunt wat ik mee heb genomen uit mijn stage bij de Zoogdierverseniging is dat het belangrijk is om een goed onderzoeksplan te schrijven alvorens je het veld in gaat, maar dat er in het veld altijd alsnog aanpassingen zullen worden gedaan omdat dingen anders zijn dan je het verwacht. In mijn onderzoek bleek bijvoorbeeld dat de grondeekhoorns zelf konden ontsnappen uit de vangkooien. Dit zal altijd voor een stukje creativiteit of out-of-the-box-thinking vragen van de onderzoeker.

Wat wil je de jarige Zoogdierverseniging meegeven voor de komende 65 jaar?

Ik wil de Zoogdierverseniging van harte feliciteren met hun 65-jarige bestaan. Houdt

Jari deed onderzoek naar de Siberische Grondeekhoorn. Foto Erik Korsten

Bernadette op zoek naar vleermuizen. Foto Annemieke Ouwehand

de goede en open werksfeer vast die er nu heerst. Jullie zijn samen met de leden en vrijwilligers namelijk de grootste kracht van de Zoogdierverseniging.

De vrijwilliger Bernadette van Noord

Ik ben 54 en ik ben soort van beroeps-vrijwilligster. Daar ik afgekeurd ben voor mijn werk (kinderopvang), maar ik mezelf toch graag nuttig maak, doe ik nu veel vrijwilligerswerk. Ik vind veel dingen leuk en moet mijn tijd dus verdelen. Ik doe vrijwilligerswerk met verstandelijk gehandicapten, maar de meeste tijd gaat toch naar dingen die met natuur te maken hebben. Vooral nu er zoveel ophef is over de afname van het aantal insecten ben ik trots op de vlinderwei die ik met een aantal buurtgenoten heb aangelegd en onderhoud in de gemeente.

Wat heb je de laatste jaren allemaal ondernomen met de Zoogdierverseniging?

Maar natuurlijk doe ik ook veel vrijwilligerswerk bij de Zoogdierverseniging, zowel op kantoor als in het veld. Op kantoor schrijf ik stukjes voor de website, zoals spreekbeurtpakketten en soortbeschrijvingen. In het veld doe ik verschillende dingen, zoals de vleermuiswintertellingen. Dat doe ik alweer ruim 20 jaar, meestal in Utrecht, waar ik lang gewoond heb. Sinds 5 jaar wonen we in Middelaar (Noord-Limburg) en ben ik ook provinciaal coördinator van de zoldertellingen in Limburg. En inmiddels doe ik zelf ook zoldertellingen in mijn eigen omgeving.

Wat wil je de jarige Zoogdierverseniging meegeven voor de komende 65 jaar?

De Zoogdierverseniging is in 65 jaar uitgegroeid tot een onmisbaar onderdeel in de studie naar en bescherming van zoogdieren en daarmee van de natuur als geheel. Het zou fijn zijn als dat laatste niet meer

nodig was, maar zover zal het voorlopig niet komen, dus ik hoop dat de Zoogdierverseniging zijn goede werk nog minstens 65 jaar voort kan zetten. En zolang het kan hoop ik daar een bescheiden bijdrage aan te kunnen leveren.

De onderzoeker Gerard Müskens

Met de zoogdierverseniging heb ik gemeen dat we beide van 1952 stammen. Jarenlang waren het vooral vogels die me boeiden, maar in 1981 kreeg ik onverwachts de mogelijkheid om zoogdieronderzoek te doen. Dat was binnen een onderzoek aan marterachtigen op het RIN onder Sim Broekhuizen en Marius de Boer. Een lidmaatschap van de VZZ, zoals de vereniging toen nog heette, hoorde daar natuurlijk bij. Chris Smeenk herinnerde me er bij elke ontmoeting aan dat ik nog steeds geen lid was. Dus ben ik nu sinds 1984 lid, inmiddels de helft van mijn leven. Het werk aan zoogdieren breidde zich later uit met o.a. bevers, eikelmuisen, lemmingen, zwijnen en natuurlijk hamsters.

Gerard (l) in 1990 samen met Sim Broekhuizen op zoek naar de steenmarter. Foto Joop van Osch

Wat heeft de Zoogdierverseniging de afgelopen 65 jaar voor het werkveld betekend?

Voor zover mij bekend waren vroeger en zijn waarschijnlijk nog steeds vrijwel alle zoogdieronderzoekers lid van de zoogdierverseniging. De meeste zoogdieronderzoekers waren eertijds in dienst van een overheidsinstantie, maar in de jaren '90 kwam hierin verandering. Bedrijven en particuliere instanties moesten die overheidstaken gaan overnemen. Dat leidde ertoe dat de zoogdierverseniging startte met het uitvoeren van betaalde opdrachten. De zoogdierverseniging is in de loop van jaren gegroeid en heeft nu een aantal deskundigen voor de verschillende soortgroepen in dienst. Deze medewerkers dragen, samen met de vrijwilligers, zorg voor het verzamelen, verspreiden en op peil houden van de kennis over zoogdieren.

Wat zou je de komende 65 jaar nog met de Zoogdierverseniging willen onderzoeken?

Heel belangrijk hierin is het verzamelen van waarnemingen en tellingen van zoogdieren. Het centraal beheren en interpreteren van deze gegevens, vaak verzameld door vrijwilligers, is van groot belang om inzicht te krijgen in de ecologie van zoogdieren. Er zijn weinig andere organisaties in Nederland die dat op deze schaal kunnen. De Zoogdierverseniging zal daardoor een belangrijke bron en partner blijven voor iedereen die onderzoek doet op het gebied van zoogdieren. De zoogdieren in Nederland hebben daarmee een broodnodig platform dat over hun leven en leefomgeving waakt.